

ESTUDIAR LA SIBIL·LA

Viatgers romàntics i els primers estudis del Cant

ÀREES DE CONEIXEMENT:

Llengua catalana

Esriptura de texts narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats

Interès per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge...

Redacció de texts d'intenció literària a partir de la lectura de textos del segle XX, i utilització de les convencions formals del gènere escollit [...]

Música

Identificació en l'audició i l'anàlisi auditiva dels elements més significatius de la melodia, l'harmonia, el ritme, el timbre i la textura en obres i pràctiques musicals diverses

Classificació i discriminació auditiva dels diferents tipus de veus i d'instruments

Utilització de dispositius i instruments electrònics per fer activitats musicals

Utilització de fonts d'informació diverses i plurals per conèixer la música

De l'Arxiduc a Allan Lomax

El *Cant de la Sibil·la* va despertar un gran interès entre els viatgers i erudits de finals del segle XIX i de la primera meitat del XX. Per a ells, que recopilaven elements de la cultura popular, la Sibil·la – un cant mil·lenari que es representava únicament a les esglésies de Mallorca – constituïa un exemple poderosament enigmàtic.

Els primers estudis de la Sibil·la varen ser apassionats i imaginatius. Autors com Manuel Sanchís Guarnier o Antoni Maria Alcover i altres de més antics, com l'Arxiduc, varen fer descripcions de la Sibil·la que es recreaven en els aspectes orientals i exòtics del personatge, i varen formular hipòtesis sobre el seu suposat origen antiquíssim i autèntic.

Les primeres transcripcions de les sibil·les illenques varen arribar d'alguns intel·lectuals mallorquins, com Bartomeu Torres (*Àlbum de compositores mallorquines*), que transcriu la Sibil·la de Lluc, i Antoni Noguera (*Memoria sobre los cantos, bailes y tocatas populares de la Isla de Mallorca*, 1893), la de Manacor. Però la primera versió impresa moderna que es coneix del *Cant* a Mallorca és a l'obra magna *Die Balearen* (1871) de l'arxiduc Lluís Salvador d'Àustria.

En tenim altres testimonis, com el d'Antoni Maria Alcover, Rafel Ginard o Francesc de Borja Moll que, tot i que no inclouen cap melodia, constitueixen un testimoni històric valuós. A tots aquests, cal afegir-hi les aportacions de Joan Amades o de Josep Massot i Planes (*Cançoner musical de Mallorca*, 1948), qui ja inclou quatre versions diferents de la Sibil·la. Tots ells varen contribuir a consolidar la imatge que tenim avui de la Sibil·la: una tradició mitificada i ritualitzada certament present en l'imaginari col·lectiu. El primer exemple sonor d'una Sibil·la de Mallorca el va enregistrar l'any 1952 l'etnomusicòleg americà Allan Lomax.

Investiga

ENLLAÇOS D'INTERÉS:

<<Caçadors de cançons>>, programa Aire! (Ib3tv)

<https://youtu.be/QhaXRMNmQW8>

Sabies que... l'arxiu musical d'Allan Lomax és un dels reculls etnogràfics més nombrosos del món i que es pot consultar íntegrament on line?

Lomax Archives

<http://research.culturalequity.org>

Un dels primers testimonis de la Sibil·la impresa

Álbum de Compositores mallorquines

BIBLIOGRAFIA:

PIZÀ, Antoni (2010). *Allan Lomax*. Palma: Sa Nostra

Activitat (llengua catalana)

Imagina que ets un viatger del segle XIX. Redacta un text descriptiu del *Cant de la Sibil·la* durant un suposat viatge a Mallorca. Et pots inspirar en el passatge de la Sibil·la del *Die Balearen* de l'Arxiduc.

Il·lustració del llibre de viatges *Souvenirs d'un voyage d'art a l'île de Majorque* (1839) de Jean J.B. Laurens

Activitat (música)

L'any 1952 l'etnomusicòleg americà Allan Lomax va viatjar a Europa amb l'afany d'enregistrar cançons tradicionals d'arreu. Durant la seva campanya etnogràfica va visitar diversos indrets de la península Ibèrica, Mallorca, Eivissa i Itàlia. Durant l'estada a Mallorca, Lomax va enregistrar diferents exemples de tonades tradicionals (tonades del camp, *vou-verivous* o cançons de bressol, cançons de festa).

Entre els documents sonors que va obtenir, hi ha una sibil·la interessant interpretada per Francisca Mas Torres. Entra en el web dels arxius d'Allan Lomax (veure enllaços) i fes una cerca dels exemples musicals relacionats amb Mallorca.

Escolta el *Cant de la Sibil·la* i compara'l amb la versió de Bartomeu Torres que apareix en el disc *Álbum de Compositores Mallorquines*. Fixa't en les diferències

d'interpretació, sonoritat, estil, timbre i textura i escriu-les en el quadern (pots fer el mateix amb el *vou-verivou*).